

ABONAMENTUL:

Un an	200 L
6 luni	100 L
3 luni	50 L

Redacția și administrația Arad,
Bulevard. Regina
Maria 12. Etaj I.

Libuna Nouă

Organ al Partidului Național-Liberal.

Anul IV. — N-rul 48

Apare săptămânal sub conducerea unui comitet

Arad 19 Noembrie 1927.

ALBA-IULIA

În istoria popoarelor adeseori se ivește câte un nume de loc sau oraș, — unde s'au petrecut evenimente de importanță deosebită — pe cari apoi timpul îl transformă în simbol.

Așa s'a petrecut în istoria poporului nostru cu Călugărenii, Războenii, Grivița și Mărășești care au devenit simbolurile vitejiei românești.

Mai presus însă de toate aceste locuri sfinte stă Alba-Iulia ca simbol al pătimirii amare suferită de Horia, Cloșca și Crișan pentru libertatea neamului lor, ca simbol al Unirii de scurtă durată a tuturor românilor sub Mihai Viteazul în 1599, a uniri definitive sub Regele Ferdinand I cel Mare prin adunarea din 1 Decembrie 1918 și prin intrarea triumfală a armatei române în Budapesta și ca simbol al încoronării regelui tuturor românilor în ziua de 15 Octombrie 1923.

De acest nume se leagă mai toată istoria pătimirii milenare a Ardealului, din acest loc a aruncat Mihai Viteazul scânteia străbătătoare de veacuri, a Unirii și tot aci s'a serbat sărbătoarea nădejilor împlinite.

Ce suflet românesc pot avea atunci acei politicieni care în orbirea pătimase a politicimismului vor să terfească această cetate de sfântă amintire a neamului întreg românesc?

Ce considerație ne vor da și

ce idei își vor face străinii și minorarii despre felul cum partidele politice din țara românească a tuturor libertăților, vor să pună mâna pe putere căutând să speculeze evlavia poporului pentru aceste locuri de suferințe și bucurii.

Cum s'ar putea în Franța ca un partid politic să facă o întrunire — fe ea și Congres — între zidurile Bastiliei care reprezintă simbolul libertății omului proclamat de Franța?

Cum ar putea — ca în Ungaria, draga noastră vecină — să se permită adunarea gălăgioasă a unui partid politic la Mohács simbolul suferinței de aproape două veacuri al poporului maghiar?

Un popor civilizat și conducătorii politici ai unui partid dacă mai au ceva sfânt în ei și nu sunt cu totul otrăviți de politică trebuie să păstreze neatins simbolurile vieții unui neam căci aceste locuri nu sunt nici ale D-lui Maniu, nici ale D-lui Mihalache, Magearu și Comp.

Locurile sfinte sunt ale unui neam întreg și oamenii orbiți de patimă trebuie opriți a pângări cu lăturile politicimismului meschin pământul unde Horia a gemut sub roata cu dinți a ungarilor și Mihai Vodă și Ferdinand I a înfipt steagul întregirii unui neam.

I. D.

Dela Mihai-Viteazul la Regele Mihai I

— Cuvântarea rostită de D-l profesor AL. CONSTANTINESCU în ziua de 8 Noembrie c., în sala Palatului Cultural. —

II.

Evenimentele ce se petrec în Transilvania în anii următori, fac istorice dovadă că apetitul domniei nu este o manifestare exclusivă a spiritului aventurier contemporan și că acest spirit ar putea folosi exemple istoriei pentru a evita din vreme epilogurile neplăcute.

Sigismund, după o bătălie pierdută, renunță la tron. Împăratul numește pe succesor. Dar Sigismund revine, pentru a ceda din nou locul, de data aceasta vărului său, cardinalul Andrei.

În acest timp, Mihai — după ce a depus jurământul de credință trimișilor lui Rudolf la m-re Dealul, — acolo unde peste 3 ani prieteni credincioși îl aduc pe ascuns capul tăiat pe câmpia Turdei de soldații acelui împărat — se lasă pradă gândurilor de

expediție spre Bizant. Ajunge chiar până în depărtatele pasuri ale Balcanilor. Îl împingea aici nu numai vitejia sa și a ostașilor săi boeri, ci și nevoile și visurile popoarelor creștine din Balcani. Dar în loc de zăbovitoare ajutoare creștinești, primi trimiși Turci cu daruri bogate și asigurări de prietenie.

Pacea la sud era așa dar asigurată. „Ce l-a împins pe Mihai spre nord? Cine ar putea ști?”

Istoricii romantici susțin că necesitatea unirii; cei moderni, așternuți pe maldăre de documente, tind a dovedi lipsa oricărei conștiințe naționale pe vremea acea.

Unii sunt înclinați a-l crede mai temeinic dominat de un spirit aventuros, împins de gânduri de cucerire.

Cine știe?

Personalitățile superioare, eroii, depășesc timpul în care trăiesc.

Cine-ar putea susține azi că *instinctul* nu înseamnă nimic?

Cine-ar putea susține cu temel că primele traduceri religioase în românește s'ar datora numai necesităților cultului sau influențelor externe?

Cum s'ar putea explica spontana afirmare a conștiinței naționale la cronica Miron Costin și admirabila sa revoltă împotriva scornitorilor de basne cari „vor să facă de ocară neamul nostru?”

Desigur, *instinctul* nu poate fi neglijat și dl lorga are dreptate când spune că:

„Sufletul îndrăzneț, voința neînfrântă a strămoșilor, trăia în el; toți câți nu se luptase din câți îi trăise înainte, se luptară printr'ănsul.”

Și iată că prin față îi trecu năluca ademenitoare a stăpânirii Ardealului.

Omul de acțiune nu cumpănește prea mult. Tărăgăneala nu-și are rostul.

Se hotărî să pătrundă în Ardealul stăpânit de Báthory cu sprijin leșesc și ca fulgerul trecu peste Carpați.

Intreaga opinie publică ține să probeze motivele de ordin superior pentru care guvernul a interzis funcționarea nărilor cărora i se dăduse de nouă veacuri un caracter iritant, și care erau apte să dădească chiar de dușmanii țării dela Budapesta ca o protestare a Anghelului contra resimțirii țării, deci îndreptată împotriva Unității Statului.

Aspecte economice din Munții Apuseni.

De Traian Mager, prof.

Ținutul Hălmagiului.

Pierderea vechiului Hinterland și devastarea rapidă a codrilor de către industria forestieră capitalistă, îngreunează peste măsură condițiile de existență aici.

Ultima scăpare: Intensificarea pomritului prin industrializarea și comercializarea fructelor, și exploatarea carierelor de piatră.

Ca ajutor imediat: Combaterea șomajului, oferindu-se prilej de muncă în carierele de piatră, la complectarea și renovarea căilor de comunicație.

Munți Apuseni, o rană deschisă a țării, prezintă un complex de probleme sociale, economice, culturale și religioase foarte variate, care diferă dela regiune la regiune. Altele sunt condițiile de trai în regiunea alpină la izvoarele Arieșului și ale Someșului, unde masivele de rășinoase și pășunile formează singurul și patriarhalul izvor de câștig; altele în regiunile aurifere cu mineritul înfloritor odinioară și altele în ținutul Bradului, Băii de Criș, Hălmagiului și al Vășcăului, situate în văile înguste ale munților, unde au pătruns deja arterele căilor ferate și unde agricultura începe să complecteze, deși în măsură neînsemnată încă, alimentația populației deopotriva de săracă.

Astfel, am dori ca înțelegerea de toate să se definească, făcându-se cât se poate mai precis regiunile de caracter identice și apoi să se porceadă la studierea amănunțită a ținuturilor, căci numai în forma aceasta se vor putea alege paliativele adecvate, salvându-se dela pleire prin înaniție cel mai pur, viguros și eroic ram al neamului nostru din Ardeal.

Să nu fim prea sceptici și să privim cu încredere în viitor. Convulsii dureroase se ivesc întotdeauna la răspântia marilor transformări sociale, economice. Convulsii dureroase de acum sunt provocate în mare parte prin trecerea bruscă dela o viață arhaică, patriarhală la un regim de viață nouă industrială. Marxismul materialist își exercită și aici presiunea sa inexorabilă.

Situația Geografică.

Comunele cu indicarea suprafețelor, a locuitorilor și a caselor.

Sub ținutul Hălmagiului înțelegem acea porțiune a regiunii superioare a văii Crișului Alb din Munții Apuseni, care gravitează spre orașul Hălmagiu, centru geografic și economic al celor 35 comune și sate, cu cari odinioară împreună făcea parte din jud. Zărand. Cuprinde azi aproape întreaga plasa Hălmagiului din jud. Arad, însă nu coincide întocmai cu noua împărțire administrativă, căci dela Garavani, valea Crișului începe a se lărgi simțitor, schimbând conformațiile topografice și economice.

Comunele, împreună cu terenurile cultivabile, sunt situate între 200 și 700 metri altitudine deasupra mării. Bine înțeles, piscurile munților se înalță peste acest nivel, și anume în ordinea cum se înșirue, la nord: Moma 932, Dealu Mare 652, Dobrinu 991; la nord-est: Pietrele Aradului 1427 — având în spatele lor piscul Cucurbeta de 1849 m., apoi Lespezi 1310, Rotundu 1406 și Gâlna de 1486 metri.

„Trecu munții cu mai mare înălțime decât odinioară Annibal” scrie Bethlen.

La 7 oct. era la poalele Carpaților spre Plocești, peste 24 ore de ceaialtă parte a munților. Iar la 28 oct. 1599, bătălia dela Șelimber puse capăt aventurilor domnești ale lui Andrei Báthory.

Peste câteva zile niște secul au pus capăt și vieții acestuia. Îl urau pentru că ridicase privilegiile neamului lor.

Când îl aduseră capul însângerat al celui ucis „lăcrimile deodată imbrobodiră fulgerarea ochilor lui și din inimă strigă: „O, săracul popă! săracul popă” — astfel plânse marele Cezar când văzu înaintea capul dușmanului să Pompei” — zice Bălcescu, iar dl lorga adaugă: „pentru a-l duce până la ultimul lăcaș, el luă o cucerică luminare în mână obișnuită să lovească atât de crâncen cu spada”.

Câteva zile după Șelimber, Mihai intră biruitor în Alba-Iulia.

Mihai întărește mitropolia din Alba-Iulia pe care o înființase cu 2 ani mai înainte prin mijlocirea lui Sigismund, și înlocuiește episcopul rusească din Maramureș, cu una românească.

(Continuarea în p. 2-a.)

Culmea munților, de la Pietrele Aradului până la Gălna, desparte ținutul Hălmagiului de Moșii alpiului din jud. Turda Ardeș; iar Dealul Mare și Moma de ținutul Vășcăului de valea Crișului Negru din jud. Bihor. În susul văii, ținutul Hălmagiului se mărginește, fără a avea graniță naturală, cu ținutul Băii de Criș din jud. Hunedoara, și se întinde în jos până la Guravăii, fosta graniță de răsărit a județului Zărand.

Versantele munților având pozițiile spre sud-vest, ferite puțin de bătaia vânturilor aspre dela nord, — ierurile sunt moderate. Datorită însă înălțimii și mai ales îngustimii văilor care împiedică penetrabilitatea razelor solare, ierurile se lasă mai curând, se desprăvălesc mai încet și mai târziu, astfel viața vegetativă este cu aproape o lună mai scurtă decât jos în câmpia Crișanei sau a Banatului.

Codril seculari, cari până bine de curând acopereau aproape 70% din totalul suprafeței, se compuneau din fagi și stejari, neatingând zona coniferelor.

Defrișarea codrilor, într'un mod mai precaut la început, datează dela introducerea căii ferate Arad-Brad, deschisă în anul 1896 și care străbate în lung acest ținut, prin partea de sud, pe lângă alvia Crișului. Cea mai îndepărtată comună, Brusturi, se află la 15 km. distanță de gara căii ferate.

Ținutul Hălmagiului cuprinde următoarele localități, grupate conform noii împărțiri administrative. Am indicat în dreptul fiecărei comune și suprafața în jugăre cadastrale, numărul populației din anul 1927, precum și cel al caselor.

C O M U N A	Suprafața în jugăre cadastrale	Locuitorii în 1927	Numărul caselor
Hălmagiu	1729	1125	283
Hălmagel, Sârbi, Tărnăvița	8-07	2352	415
Luncșoara, Voșdoci	5474	1075	159
Poenariu, Tohești	2213	701	146
Tărmure, Ionești	1809	733	143
Tisa	2622	674	136
Ochiurl: Ociu, Ocișor	2701	937	180
Bănești, Cristești	1999	767	151
Brusturi	4350	1121	174
Bodești, Mermesti	1335	683	133
Leasa, Leștioara	1571	739	152
Vărfuri (Ciucu)	4038	1038	223
Magulicea, Vidra	3348	1205	260
Lazuri, Groși	6458	1215	240
Avram Iancu (Aciua)	6551	1082	213
Poiana, Brusturesc	1920	555	117
Pleșcuța	2144	510	125
Aciua	2123	602	118
Dumbrava, Budești	6559	640	126
Guravăii, Rostoci	2809	654	150
Tălagiu	3523	922	195
Total:	74183	19250	3877

Adecă, suprafața totală este de 74,184 jugăre, cu 19,250 locuitori și 3877 case.

Suprafața

Specificarea suprafeței după felul culturii

Până la 90% din suprafața acestui ținut este deluroasă-muntoasă. Porțiunile șroase se întind pe lângă alvia Crișului, și la gurile pâraelor principale, unde aceste coboară în Criș.

Și marginea aceasta de sud-vest a cetății Munților Apuseni fiind fereștruită de ape, culturile se înalță îndeosebi în susul văilor, vâlcetelor, umbroase și umede, se pasează prin depresiunile mai însoțite, orătată în pînă soare pe coastele dealurilor.

Solul arabil îl formează argila, pământ și u de pădure de fag, prin văi și din prundișul rămas pe urma revărsărilor torențiale.

Specificată după felul culturii, suprafața acestui ținut prezintă următorul aspect, conform clasificării terenurilor de către oficiul cadastrului, în vederea împozitării:

Redă seculilor privilegiile pierdute, acordă favoruri Sașilor și întregel nobilimii indigene, continuând politica liniștită a unui vechi stăpânitor și nu a unui cuceritor.

Mihai crezându-se stăpân hereditar (după sistemul feudal) al țării cucerite, voia să și întindă puterea și asupra cetăților dela granița Maramureșului și a Banatului până la Tisa. Dar subvențiile dela Praga pentru mercenarii săi — zăboveau, iar Ieremia al Moldovei pregătea cu Sgismund și partizanii săi, un atac.

Și-n loc de ajutor efectiv material, Imperialii îi trimite „vorbe de încurajare” și câțiva „comisari”, cari aveau sarcina să-i supravegheze mișcările. Ceeace în limbajul maestrelor diplomaților habsburgice se cheamă *bona fide*.

Mihai n'avu răgaz să prezideze decât două diete transilvane, apoi se repezi asupra Moldovei în care se pregăteau atacurile.

Cu o neînțeleasă înțeleasă trecu prin Suceava, goni pe Ieremia Movila până la Hotin, apoi poposi în Iași. Alungă pe domn și schimbă Mitropolitul.

Se întoarse însă grabnic în Transilvania și consimți, față de trimisul împăratului, la sacrificii dureroase... I se da sfatul să privească mai mult spre Sud, peste Dunăre...

Generalul Basta asmută Transilvania împotriva lui. Scrupule de conștiință îl opresc pe Mihai să se ridice împotriva armatei „Împăratului” și, contrar obiceiului său, trăgănează lucrurile și lucrează moale, fără a participa el însuși...

Firește, e bătut la Mirislău lângă Alba-Iulia la 18 Sept. 1600.

Bălcescu are o admirabilă pagină ilirică despre Mirislău acest mormânt al celei dintâi domnii românești asupra Ardealului.

După Mirislău, se reîntoarce în țara Românească. Aici, ca și în toată Moldova: lești, cari voiau să-l pună pe tron pe fratele lui Ieremia. — Și norocul nu-l mai favoriză...

În fruntea unor crâmpene de aste se luptă la Bucov, la Loviște, pe Argeș... Zădărnici!

Și începe din nou pribegia. Prin Oltenia trece spre Viena, apoi spre Praga.

C O M U N A	arător	grădini	fânețe	pășune	pădure	neproduktiv	Total
Hălmagiu	844	53	20	711	8	93	1729
Hălmagel, Sârbi, Tărnăvița	2011	85	70	834	5767	200	8907
Luncșoara, Voșdoci	758	18	15	813	3778	92	5474
Poenariu, Tohești	868	40	55	389	820	40	2213
Tărmure, Ionești	684	56	20	313	543	193	1809
Tisa	810	72	42	426	1138	134	2622
Ochiurl: Ociu, Ocișor	961	41	41	310	1140	208	2701
Bănești, Cristești	638	60	—	417	817	67	1999
Brusturi	683	59	74	97	3405	32	4350
Bodești, Mermesti	599	62	26	280	339	29	1335
Leasa, Leștioara	626	47	18	393	382	105	1571
Vărfuri (Ciucu)	1679	50	104	1113	1536	156	4038
Magulicea, Vidra	1008	111	113	598	1459	59	3348
Lazuri, Groși	840	60	—	431	5057	70	6458
Avram Iancu (Aciua)	1379	91	112	795	4070	104	6551
Poiana, Brusturesc	531	54	34	298	925	78	1920
Pleșcuța	247	174	129	595	882	117	2144
Aciua	415	101	34	120	1347	106	2123
Dumbrava, Budești	8-8	184	146	1351	3844	136	6559
Guravăii, Rostoci	372	99	156	440	1599	143	2809
Tălagiu	648	122	92	498	2084	79	3523
Total:	16899	1639	1302	11222	40680	2241	74183

Adecă din totalul de 74183 jugăre cadastrale: arător 16899; grădini 1639; fânețe 1302; pășune 11,222; pădure 40880; neproduktiv 2241.

Sub teren neproduktiv este a se înțelege, afară de sterile, alvile pâraelor, suprafețele drumurilor și ale vetrelor de case.

Proprietatea

Energile plebee au pus mâna pe moștile magnatilor unguri prin propria lor vrednicie și cu sprijinul băncilor românești, Victoria din Arad și Albina din Sibiu.

Suprafața terenelor arătore, a grădinelor și a fânețelor, în total 19840 jugăre se pulverizează ca proprietate particulară între 3940 familii, revenind de o familie cca 5 jugăre. Sunt puține proprietățile de câte 20—30 jugăre, mai mari aproape nu există.

Pășunile sunt proprietate posesorală, urbanială.

Pădurile asemenea formează proprietate urbanială și posesorală în absolută majoritate, în întindere de 23204 jugăre. Statul a ajuns în posesunea lor 4145 jugăre prin exproprierea latfundiarilor absenteiști, iar ca proprietate particulară mai există 1882 jug. ale domeniului Șerban din Baia de Criș. Particularii țărani dispun numai de întinderi neînsemnate de păduri, răstirate printre terenurile arătore și fânețe, ori unde acestea se îmbină cu pădurile.

La anul 1895, câștile funduare mai arătau încă următoarele terenuri destul de considerabile, în întindere de 15987 jugăre, ca proprietate latfundiară de origine feudală:

1) *Domniul din Hălmagiu al lui Iosf Schweiger, de 8555 jugăre, și anume:* 7368 — pădure, 154 — arător, 149 — fânețe, 802 — pășune și 32 — grădini, — folosându-se în hotarele comunelor: Hălmagiu, Brusturi, Luncșoara, Ciucu, Leasa, Poenariu, Sârbi, Bodești, Groși, Lazuri și Tălagiu.

2) *Domniul din Aciua al v. d. A. Iustin Holaky de 1500 jugăre și anume:* 1347 — pădure, 59 — arător, 25 — fânețe, 58 — pășune, 11 — grădini.

3) *Domniul din Ociu al minorilor Porsch de 417 jug. și anume:* 243 — pădure, 129 — arător, 16 — fânețe și 29 — pășune.

4) *Domniul din Aciua (Avram Iancu) al lui Holaky Emeric de 3141 jug. și anume:* 2548 — pădure, 372 — arător, 152 — pășune, 14 — fânețe și 4 — grădini.

5) *Domniul din Hălmagel al v. d. Mihail W. b. r. de 2374 jugăre și anume:* 1989 — pădure, 185 — arător, 182 — pășune, 14 fânețe, 4 — grădini.

În legăturile feudalismului, câtă vreme iobăgia le oferea brațe de muncă gratuite, aceste domenii au fost și mai întinse. Sub noul regim însă, în urma puținii rentabilități a agriculturii, ele au început să decadă repede, mai întâi au fost însărcinate la băncile de credit funciar, până ce în sfârșit au încăput toate pe mâinile țărănilor noștri, oțeliți în zilele grele.

Lansându-se dictonul că „Al cui e pământul, acela e țara”, băncile românești, care se înfirfau atunci, îndeosebi „Victoria” din Arad și „Albina” din Sibiu, oferind împrumuturi au stimulat pe săteni, cari rând pe rând au cumpărat toate imobilele foștilor lor stăpâni (Va urma)

Țara prada leșilor... Soția și copil în Ardeal... În urma lui ruină.

„De aș fi pierdut totul de către dușmani nu m'ar curăa stăta cât mă doare că mi s'a făcut de acela dela care, Dumnezeu mă vede, așteptam ajutor și sprijin” — scrie el.

La Praga obține însăfășit ajutor material și făgăduiala ca Basta îi va fi un colaborator sincer. — Nu pentru brazul lui, ci pentru a-l alunga pe Sgismund Báthory care apăruse din noi în Transilvania.

Cu o ultimă sfortare, Mihai recucerește împăratului Transilvania în Iulie 1601, prin bătălia dela Gorislău.

Din călătoriile „Valahului” stăteau în ochii albanezului Basta, care-l căuta cu orice preț „nod în papură”. Și în timp ce Mihai ticluia planul viitoarelor campanii, o ceată de Waloni din Flandra și de Unguri, trimiși cu ordinul formal de a-l asasina, îl scot din cort și-l străpung cu sulțele. (18 Aug 1601). Avea 44 ani!

Ca o ultimă manifestare a ticăloșiei omenești, li asvârlă cadavrul peste stărvul putrezit și crăpat al unui cal Prietenii devotați îi lau cu mâini

proase frumosul său cap și-l duc în taină la Mănăstirea Dealu — în aceeași mănăstire unde jurase credință împăratului O inscripție amintește că „corpul îi zace pe câmpia Turda, doborât de Germani”.

Azi o cruce o blată cruce simplă străjuiește la Turda locul pe care se presupune a-l fi fost îngropat trupul. Dar în fața acestei cruci umile a îngenunchiat pe pământ românesc cel dintâi român și Domn al României întregite: Ferdinand I cel Mare și cel Sfânt.

S'a făcut de către alții cărora li s'au adăugat și unii dintre ai noștri, legătură între situația la care a ajuns Mihai Viteazul și ajutoarele voite ale Austriacilor, ale împăratului dela Viena.

Ceva adevăr este în aceste afirmațiuni: grație „ajutorului” austriac Mihai Vodă a ajuns la pierderea dela Mirislău și lauciderea lui de către Basta pe câmpia Turdei; însă prin propria lui vitejie și prin puterea noastră, a ajuns la Călugăreni, la distrugerea armatei lui Șinai Pașa, la cucerirea Ardealului și a Moldovei. Dacă e vorba să facem distincții — apoi să le facem complete! (Urmarea în nr. viitor.)

Clevetitorii

Sunt un gen de oameni, din ambele sexe, cari fie din naștere, fie din obicinuință le place trângăneala pe seama vecinilor, a prietenilor — pe cari îi primesc în casa lor cu vorbe frumoase de bun venit, cu laude, pentru că în momentul când au trecut pragul să arunce dupe ei căldarea cu lăturile trângănelei.

Clevetirea este patrimoniul spălătoreșelor, al pielărișelor și al femeilor de rând.

Iată însă că boala s'a întins și la sexul bărbătesc și ce este mai duros, chiar la inteligența de pe la noi.

Auzi la cafenele, pe corso, la orice colț de stradă clevetiri urâte; minoritarii cu ochii la Budapesta — unde astăzi curge lapte, miere și capital cu 8 procente — românii desbinați pe credințe politice, divergențele de concepții politice, traducând în dușmănie veninoasă, dusă până la ruperea raporturilor sociale și financiare, toți clevetește ca femeile de rând.

Am avut nenorocita ocaziune să aud pe un intelectual din Banat, care se înapoiase dintr'un volaj prin apus și pe coasta de azur, clevetind țara, conducătorii ei, organizația în sine a Statului, deși acest intelectual s'a ridrat de la înțr-girea Neamului, deși a fost Senator, deși sub „binecuvântata” domnie ungurească, nu ar fi ajuns mai mult decât nu bier „fșcălaș” în satul lui. — Și clevetea și i jura, făcând spume la gură, pentru că în acelaș raion a fost numit un al doilea notar public, uu om cu familie numeroasă, de calitate mai bună, mai popular și mai deschis la suflet de cât el.

Am văzut și am auzit samsari, comercianți evrei, cari înaintea, sub regimul unguresc de abia își țărău zilele iar astăzi au case de milioane și bani pe la bănci, afacerile le-au mers strună dela războiu până mai acum câte-va luni, acesta în fața greutăților prin care trece Țara și implicit toți cetățenii nu au de făcut alt ceva mai bun de cât „clevetirea”.

Ca român, clevetirea stă nului nu te supără, pentru că străinului, de i-ai turna și aur... toptit pe gură, tot nemulțumit va fi, dar când clevetirea vine dela al tău, care a ajuns până și în Sfatul Țarei, deși nu a însemnat nimic în trecut și care acum vine încălzit de soarele lucitor al coastei de azur și, se lăfă este în confort și în bine ce nu a vis t vre-odată, ca să te împröște cu venimul clevetirei, asta te doare.

Clevetirea nu prea stă bine nici plărișelor, nici spălătoreșelor, dar mai cu seamă nu stă bine „omenilor inteligenți”, fie ei chiar fuști senatori în Statul Țarei.

Pentru clevetitor ar fi bun un locaț la gură, sau o mică privire înapoi, o justă reflecție la ce a fost mai nainte ca să se vindece de aceasta boală malscârboasă chiar de cât lepra

D A

Nr. 2354/927

Publicațiune.

Primăria comunei Pecica aduce la cunoștință generală că în ziua de 30 Dec. 1927 oara 8 se va ținea licitațiune publică pentru cumpăarea unui cal la serviciul de curier, 2 tauri și 4 verli de-prăsilă.

Licitațiunea se va ținea în conformitate cu art. 72—80. din legea cont. publice cu oferte închise și sigilate.

Pecica, la 10 Nov. 1927.

Nr. 452

Primăria

Primăria comunei Macea
Nr. 1098/927 Nov. 10

Publicațiune.

Primăria comunei Macea publică licitațiune minuendă pentru darea în întreprindere a carausitului comunal pe anul 1928.

Licitațiunea se va ține în ziua de 20 Decembrie 1927, oarele 10 a. m. în localul primăriei, pe lângă respectarea dispozițiilor art. 72—83 din Legea asupra Contabilității Publice.

Caetul de Sarcini și condițiunile se pot vedea zilnic în biroul Notarial.

Primar. Notar
Gh. Ardlean Gh. Fărcașiu
Nr. 469

Primăria comunei Macea
Nr. 658/927

Concurs.

Primăria comunei Macea publică concurs pe ziua 1 Ianuarie 1928 pentru îndeplinirea a 7 posturi de gardiști comunal și 1 post imaduator, pe lângă retribuțiune e bugetare.

Cererile ajustate cu documentele prescise se vor înainta Primăriei comunale până în ziua de 20 de em-vrie 1927

Macea la 1 noemvrie 1927
primar notar
Gh. Ardlean Ghi Fărcașiu
Nr. 470.

Nr. 2020/927

Publicațiune

Primăria comunei Pecica aduce la cunoștință generală că prima licitațiune referitor la darea în arendă pe anul 1928 a imobililor comunale fiind fără rezultat se ține o nouă licitațiune cu interval de 1^{le} zile pe ziua de 12 Decembrie 1927 ora 19 a. m.

Licitația va fi verbală prețul de strigare la arândăul comunal 1000^{lei}, la costrea terbei din cimitir 200^{lei} prundul comunal 20 lei.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—80. din legea contabilității publice

Pecica, la 10 Nov. 1927.

Nr. 453

Primăria,

Serviciul de Poduri și Șosele Arad
Nr. 147/1927.

Publicațiune.

Se publică licitațiune publică pe ziua de 25 Noemvrie 1927 la ora 12 pentru lucrările de aprovizionarea materialului de birou, pt. Serviciului Tehnic al Județului Arad.

Condițiunile de licitațiune se pot vedea la Serviciul de Poduri și Șosele din Arad între orele oficioase.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile legii contabilității publice

Arad, la 6 Nov. 1927.

Nr. 464.

Serviciul de Poduri și Șosele Arad.
Nr. 1478/1927

Publicațiune.

Se publică licitațiune publică pe ziua de 20 Noemvrie 1927 la ora 12, pentru lucrările de furnizarea uneltelor necesare cantonierilor județului.

Condițiunile de licitațiune se pot vedea la Serviciul de Poduri și Șosele din Arad între orele oficioase.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile legii contabilității publice.

Arad, la 6 Nov. 1927.

Nr. 465.

Nr. 2023/927

Publicațiune.

Primăria comunei Pecica aduce la cunoștință generală că prin licitațiunea referitor la darea în arendă pe anul 1928 a furnizării nutrețului și furajelor de lășă pentru animalele de prăsilă și cali comunale fiind fără rezultat, se ține o nouă licitațiune cu interval de 15 zile pe ziua de 12 Decembrie 1927 ora 10 a. m.

Licitațiunea va fi cu oferte închise.

Licitațiunea se va ținea în conformitate cu art. 72—80. din legea cont. publice.

Pecica, la 10 Nov 1927.

Primăria.

Nr. 454

Primăria Săsădorf.

Nr. 889/927.

Publicațiune.

Primăria comunală Săsădorf dă în arândă prin licitațiune publică cu oferte închise și sigilate în ziua de 1 decembrie 1927 ora 9 a. m. la primăria orașului comunal de sub Nr. 283 pe timp de trei ani cu începere dela 1 Ianuarie 1928 până la 31 Decembrie 1920

Licitațiunea se va ținea cu conf. Art. 72—80 din legea contabilității publice

Ofertele închise și sigilate precum și cautiunea de 10% se va depune la primărie până la data fixată de mai sus.

Supraofertele și ofertele întârziate nu se pot lua în considerare

Caetul de sarcini și condițiunile se pot vedea zilnic în oarele de oficiu în biroul notariat din Săsădorf.

Săsădorf la 14 Oct. 1927

Primăria.

Nr. 457

Primăria Săsădorf

Nr. 965/927

Publicațiune.

Primăria Săsădorf vinde prin licitațiune publică în ziua de 20 Decembrie 1927 ora 11 a. m. 2 tauri neapți pentru reproducție. Licitația se va ținea la primărie conf. legii contab. publ. cu oferte închise.

Ofertele însoțite de parantele de 19% se vor depune până la ora fixată la primărie. Ofertele sosite după ora fixată și supraofertele nu se vor lua în considerare.

Săsădorf la 8 Noemvrie 1927.

Primăria.

Nr. 456

Nr. 2019/927

Publicațiune.

Primăria comunei Pecica aduce la cunoștință generală că prima licitațiune referitor la darea în arendă a dreptului de încasarea taxelor de piață săptămânală și târguri pe anul 1928 fiind fără rezultat se ține o nouă licitațiune cu interval de 15 zile pe ziua de 12 Decembrie 1927 ora 16 a. m.

Licitația va fi verbală prețul de strigare e 15000. Lei.

Licitația se va ținea în conformitate cu art. 72—80. din legea contabilității publice.

Pecica, la 10 Nov. 1927.

Primăria.

455

PROPRIETARI DE TRACTORI!

Să nu stricați nervul și motorul cu petrol apos întrebunțat!

Petrol rafinat par

care îl puteți procura dela Depozitul al

Societății Petrolifer S. A. R.

la

Chișineu-Criș (Lângă gară)

Asemenea vă puteți procura

benzină și uleiuri

467 de tot feluri.

Primăria comunei Vârșand.
Nr. 1180/1927.

Publicațiune.

Se publică licitațiune publică pe ziua de 1^{le} Dec. 1927 ora 10 a. m. pentru arendarea lotului zootehnic în mărime de 20 jug. fâneată, pe anul 1928.

Licitația se va ține în conf. cu art. 72—83 din legea C. P.

Vârșand, la 5 Nov. 1927

Nr. 459.

Primăria

Primăria comunei Vârșand.
Nr. 1183 927.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică că, în urma examinării animalelor reproducătoare, comuna Vârșand ofră spre schimbare 2 armăsari și 2 tauri apți pentru reproducție.

Comunele interesate sunt rugate a-și înainta ofertele până la data de 15 Dec. la această Primărie.

Vârșand, la 5 Nov. 1927.

Nr. 458

Primăria

Atențiune.

Cele mai fine

comode

efține

moderne

durabile

elegante încălțăminte se confecționează la comandă în atelierele IOAN GOICEA, Arad, str. Eminescu Nr. 4.

Mare magazin cu un bogat asortiment de pan-tofi și ghețe de cea mai superioară calitate pentru Doamne și Domni.

Nr. 446

FABRICA DE OLEU:

frații

ARDELEAN

În comuna:

Caporal Alexa

(Cherechiu)

plasa: Sf. Ana

Fabrică de oleu de

mâncat pentru vamă,

vinde ulei de mâncat

de: bostan (ludae).

floarea soarelui, câ-

nepă și rapiță, cu pre-

țurite cele mai ieftine

de pe piață.

Rugăm scrișul On. pu-

blic Românesc.

Nr. 476.

Primăria comunei Taut.
Nr. 666/1927

Publicațiune.

Primăria comunei Taut ține licitație publică în ziua de 17 Decembrie 1927 orele 11 a. m. pentru procurarea unei trăsuri pe arcuri.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 72-82 din legea Contabilității Publice.

Taut la 7 Noembrie 1927.

Primăria.

Nr. 472.

Primăria comunei Taut.
Nr. 663/1927

Publicațiune.

Primăria comunei Taut ține licitație publică în ziua de 17 Decembrie 1927 ora 10 a. m. în biroul notarului pentru furnizarea uniformelor de vară și de iarnă și încălțăminte pentru 3 polițiști comunali.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 72-82 din legea Contabilității publice.

Taut la 7 Noembrie 1927.

Primăria.

Nr. 473

Primăria comunei Taut.
Nr. 664/1927

Publicațiune.

Primăria comunei Taut ține licitație publică în ziua de 17 Decembrie 1927 ora 8 a. m. în biroul notarului pentru exarendarea dreptului de a percepe vama cu ocazia celor 2 târguri de țară ce se vor ține în anul 1928.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 72-82 din legea Contabilității publice.

Taut la 7 Noembrie 1927.

Primăria.

Nr. 474

Primăria comunei Taut.
Nr. 665/1927

Publicațiune

Primăria comunei Taut și Minișul de sus ține licitație publică în ziua de 17 Decembrie 1927 orele 9 a. m. în biroul notarului din Taut pentru darea în arendă a cărăușiei comunale pe anul 1928.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 72-82 din legea Contabilității Publice.

Taut la 7 Noembrie 1927

Primăria.

Nr. 475.

No. 2357/927.

Publicațiune.

Primăria comunei Pecica aduce la cunoștință generală că în 30 Dec. 1927 ora 8 se va ține licitație publică la primărie pentru cumpărarea lemnului, ferului, scândurilor tuburilor ciment necesare la reparațiunile fântânilor podurilor și edificilor comunale în anul 1928.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu art. 72-80 din legea cont. publice cu oferte închise și sigilate.

Pecica, la 10 Nov. 1927.

Primăria.

Nr. 447

PUCHER
Magazin de sobe
și cuptoare

Cele mai frumoase

SOBE și CUPTOARE de teracotă, reparații de ori ce fel, mularea dela un loc la altul, se pot face cu prețurile cele mai reduse de magazinul de sobe din Piața AVRAM IANCU No. 3.

Rog onoratul public a-mi da tot concursul

sofia lui STEIN MOR.

No. 79.

Ca să vă faceți ghetă cu prețuri reduse. Ghetă noi pentru dame începând de la 500 lei în sus, Ghetă noi pentru bărbați începând de la 600 lei în sus. Pingelitul ghetelor bărbătești 100 lei, damelor 80 lei și pentru copii 40 lei. Repararea tocurilor la ghetă 20 lei. Reparații mai mici 10 lei. Pentru fie care lucrare garantez pentru 60 zile. Rog sprijinul onoratului public.

78

Ilie Nadaski
Piața Peștelui 19.

In atențiunea Instituțiilor, studenților și părinților :

Ca

să vă procurați uniforme, chipiuri bine lucrate cu asortimentul complet, cu cele mai avantajoase prețuri, din stoffele cele mai bune, după regulamentul Instituțiilor, se pot procura la cea mai veche firmă din Arad

Scheffer Henrik
Bulev. Regina Maria 25.

Funcționari de Stat și croitorii au reducere de 5%, în angro o reducere mai mare.

No. 216.

No. 2356/927

Publicațiune.

Primăria comunei Pecica aduce la cunoștință generală că în ziua de 30 Dec. 1927 ora 8 se va ține licitație publică la primărie pentru repararea trăsurilor, căruțelor, harnașameetului, potcovirea cailor comunali și rechizițiilor de pomperit pe anul 1928.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu art. 72-80, din legea cont. publice cu oferte închise și sigilate.

Pecica, la 10 Nov. 1927.

Primăria.

Nr. 450.

No. 2358/927.

Publicațiune.

Primăria comunei Pecica aduce la cunoștință generală că în 30 Dec. 1927 ora 8 se va ține licitație publică la primărie pentru compactarea registrelor și cărților de legi și specialitate, asemenea pentru furnizarea hârtiei de scris și rechizițiilor de brou necesare primăriei în anul 1928.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu art. 72-80 din legea cont. publice cu oferte închise și sigilate.

Pecica, la 10 Nov. 1927.

Primăria.

Nr. 449.

No. 2359/927.

Publicațiune.

Primăria comunei Pecica aduce la cunoștință generală că în 30 Dec. 1927 ora 8 se va ține licitație publică la primărie pentru reparațiunile mărunte, ce se vor ivi din caz în cursul anului 1928 la edificiile, grajdurile, fântânile, oborul și podurile comunale.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu art. 72-80 din legea cont. publice cu oferte închise și sigilate.

Pecica, la 10 Nov. 1927.

Primăria

Nr. 448.

No. 180/1927

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de 16. Decembrie 1927. ora 2 p. m. se va ține o licitație în comuna Semlac la școala de stat, pentru furnizarea mobilierului necesar școlii de stat și anume:

- 60 bucăți bănci școlare în 5 tipuri
- 4 " mese
- 18 " scaune
- 2 " dulapuri pt. bibliotecă
- 1 " dulap pt. ar. hivă (mare)
- 34 " cuiere de 1 metru lungime
- 5 " " 1/2 "
- 5 " table negre pe perete
- 1 " " pe 3 picioare
- 1 " catedră

Planurile se pot vedea la Comitetul Școlar Județean.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu legea Contabilității publice și cu oferte închise și sigilate pe cari concurenții le vor înainta Comitetului școlar din Semlac în ziua licitației ora 2 p. m.

Ca garanță se va depune 4% a sumei oferite în numerar sau efecte de stat.

Semlac, la 3 Noembrie 1927

Comitetul școlar.

No. 471

No. 2355/927

Publicațiune.

Primăria comunei Pecica aduce la cunoștință generală că în ziua de 30 dec. 1927 ora 8 se va ține licitație publică la primărie pentru vinderea alor 2 tauri și 3 veri neapți de prăstre.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu art. 72-80. Din legea cont. publice cu oferte închise și sigilate.

Pecica, la 10 nov. 1927.

Primăria.

No. 451

No. 259/1927.

Publicațiune.

Se publică licitație publică pe 27 Noembrie a. c. orele 3 p. m. la primăria Glogovat pentru furnizarea de 120 m. cub. lemn de foc.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile legii contabilității publice.

Glogovat, la 30 Oct. 1927.

Nr. 463.

Primăria.

S'a deschis

Depozitul al
Societății Petrolifer S. A. R.
la
Chișineu-Criș
466 (Lângă gară)

Primăria comunei Vârșand.
No. 1181/927.

Publicațiune.

Se publică licitație pe ziua de 15 Dec. 1927 ora 11 a. m. pentru prestarea cărăușiei necesare comunei pe anul 1928.

Ofertele închise și sigilate se vor înainta primăriei în conf. cu art. 7283 din Lege C. P.

Vârșand, la 5 Nov. 1927.

Primăria.

Nr. 460.

Primăria comunei Nădlac
No. 2404/1927. ad.

Publicațiune.

Comuna nădlac ține licitație publică în ziua de 19 Decembrie, 1927 referitor la așarândarea viilor comunale și nucliarul comunel.

La licitație se poate concura numai în scris și cu oferte sigilate.

Licitatiunea se va ține în conf. cu art. 72-80 al legii contabilității publice.

Nădlac, la 11 Noembrie 1927.

Primăria.

No. 468

Primăria comunei Mișca
No. 771/1927.

Publicațiune.

Primăria comunei Mișca publică concurs pentru ocupare postului de impiegat II, care este vacant la această primărie.

Salariul este acel prevăzut în bugetul comunei. Cererea cu toate documentele prevăzute de lege se vor înainta acestei primării până la 15 Dec. 1927.

Mișca, la 7 Nov. 1927.

Primăria.

Nr. 462.

Primăria comunei Vârșand.
No. 1182/1927.

Concurs

Comuna Vârșand publică concurs pentru ocuparea a 3 posturi de guarzi comunali.

Condițiile de salarizare și admitere sunt cele stabilite în regulamentul poștial publicat în Monitorul Județului No. 42-19-6 respective în bugetul comunal.

Cererile adjutate cu documentele recerute, se vor înainta Primăriei com. până la data de 15 Dec. 1927.

Primăria

Nr. 461.

Recensie.

Coriolan Petranu. Bisericiile de lemn din județul Arad. Sibiu Tip. Drotilef 1927.

Neobositul profesor de istoria artelor dela Universitatea din Cluj, Dr. Coriolan Petranu publică un album cu o parte din bisericile de lemn din județului nostru.

Iusărcinat de comisiunea Palatului Cultural ca să cerceteze care ar fi cea mai reprezentativă biserică în lemn din județul Arad, D-sa face în vara anului 1925 o excursie în întreg județul și o parte mică din cercetările sale le publică în volumul acesta.

D-l Coriolan Petranu face o expunere generală la început din care desprindem foarte interesante constatări.

Bisericiile de lemn din județul Arad nu s'au bucurat până acum de o deosebită atenție din partea cercetărilor, așa încât lucrarea sa e prima în această direcție. Aceste biserici se găsesc indicate mai ales în partea muntoasă a județului, unde vechea tradiție s'a păstrat mai îndărătnic. O hartă, la finele volumului, confirmă această constatare.

Vecheimea lor pare să nu fie mai mare de mijlocul veacului XVIII. Biserica din Vidra e din 1734. Patru icoane la Mădrigești sunt din 1703, dar ele pot foarte bine să fi aparținut unei alte biserici mai vechi. Astăzi bisericile din lemn sunt amenințate să dispară. Alături de incendiul care le suprimă din când în când, înșși locuitorii le dărâmă spre a ridica în locul lor altele de piatră, de cele mai multe ori lipsite de gust artistic.

Forma lor mică, lemnul de gorun din care sunt construite ca și poziția pitoească în care sunt așezate, de obicei pe vârful unui deal și în mijlocul cimitirului, formează un cadru natural din care se deduce simțul estetic și ochiul de artist al poporului.

D-l Petranu spune: „Ele dominează regiunea, satul, nu numai prin poziția lor și prin seriozitatea, melancolia, resignarea și izolarea lor de lume, la care contribuie și cimitirul de lângă biserică”.

Planul acestor biserici e simplu: cel basilical cu absida principală spre est. Narthexul prezintă uneori un pridvor deschis cum se găsește frecvent la bisericile din Moldova. Intrarea e spre est dar și spre sud ca la Honțșor, unde pridvorul ocupă întreg peretele sudic al lăcașului.

Aperisul e din șindrilă și crama e frumos crestată. Turnul înalt având colul ascuțit de origine gotică sau, în formă de glob sau ceapă mult mai frecventă.

D-l Coriolan Petranu cercetează și pictura religioasă. Ea are un caracter moral zator și cu reprezentări mai ales în legătură cu judecata din urmă și diferite pedepse din infern, uneori naiv tratate. În îmbrăcămintea diferitelor personaje se evidențiază influența mediului popular.

După această expunere, sunt reproduse câteva biserici de lemn, din județ, picturi interioare, uși împărătești, chivoturi, sau icoane. Vom semna admirabilă impresie ce o produce biserica din Târnovița, așezată într'un discret peisaj de munte, același plăcută impresie vederea bisericii din Grosi. Interesantă îmbinarea acoperșurilor de la apsidă cu cel dela navă la biserica din Tisa, cu elegantul turn ascuțit.

Desenele arhitectonice ale D-lui Keppi contribuie la lămurirea arhitec-

turii populare a acestor biserici. Toată lauda D-lui M. Mattusek pentru admirabilele fotografii reproduse în album. Un singur regret că nu ni s'a înfățișat și câteva clopotnițe sau cruci de mormânt și troițe de drum, care completează așa de bine cadrul în care e plasată biserica.

D-l Coriolan Petranu ne-a dat posibilitatea să cunoaștem gustul artistic al poporului nostru care ne apare destul de complex și interesant în manifestările lui.

Nădăjdum că episcopia Aradului va interveni ca să păstreze aceste umile biserici de lemn, care reprezintă deopotrivă adâncă evlavie a bătrânilor ce se odihnesc în cimitirele ce le străjuesc, cât și o neprețuită comoară de artă populară românească.

prof. Ed. I. Găvănescu.

DIN ACTIVITATEA STUD. ACADEMIEI TEOLOGICE DIN ARAD.

Pătrușul de însemnătate misiunii lor, ca viitori slujitori ai altarului și ca buni filii ai patriei, studenții teologi ai Academiei ortodox-rom. din Arad au pornit o vie activitate culturală, religioasă și națională în masele poporului atât la sate cât și în orașul nostru. În acest scop ei au organizat, sub conducerea profesorului respectiv de catihetică și literatura română, o serie de serbări la sate, cu un program bine alcătuit și executat cu multă inimă și pricepere, constând din cântece religioase și naționale, cum și din piesa „Străbunii” pentru a cărei reușită au luat costume dela teatrul orașului.

Este un adevărat eveniment național pentru sate ca să vadă apărând pe scena locală costumele romane și dace cari odinioară s'au întâlnit la Tape. Este o adevărată înălțare sufletească pentru săteni să auză răsunând în liniștea bisericuțelor lor corul măiestros al teologilor, dând răspunsurile la Sf. Liturghie, iar seara să-și lege inimile ascultând un „Cerurile spun”, un „Imn patriarhal”, un cântec național, și apoi să și recheme în memorie cele învățate sau auzite despre Romani și Dacii!

Astfel de momente ferice au trăit săptămâna trecută locuitorii comunei Fainic și Ghioroc. Astfel s'au desfășurat în iunie trecut Pâncota și Lipova, în alte multe comune așteaptă cu nerăbdare sosirea lor.

Dar nu numai atât nicelci din închisorile și spitalele Aradului n'au fost uitați. În fiecare Duminică câte un tânăr teolog ține câte o scurtă predică la penitenciar și la spital mângâind și încurajând.

Un altui vorbște la capela românească din Murășel, așa că în sf. Duminică se țin deodată trei predici de către studenții anului al treilea.

Este un început demn de toată lauda, care dovedește cât de capabil este tineretul nostru studios dacă este îndrumat și ajutat pe calea cea bună.

— Este o muncă în plus și o jertfă pe cari o fac fără șovăire și cu toată dragostea. — Suntem siguri că, continuând pe aceasta cale, studenții teologici noștri se vor arăta aceea ce trebuie să fie: adevărați apostoli ai neamului și bisericii strămoșești!

Cetiș și răspândiți ziarul
„Tribuna Nouă”.

Acte și corespondență

Relative la renunțările la Tron
ale fostului Principe Moștenitor.

Dintre toate așezările constituționale, monarhia este aceea care asigură mai multă liniște unei țări, prin continuitatea ei. Se ferește astfel satul Statul de zguduri. Se asigură mersul neîntrerupt al treburilor publice și al propășirii naționale. Căpetenia Statului nu este, ca în alte orânduri, o pradă a tuturor ambițiilor; ea se găsește pusă deasupra luptelor politice și a patimilor lor.

Istoria noastră este pildă a luptelor neîncetate pentru alegerea Domnilor, lupte cari îndreptățiseră înțelepciunea populară să spuie: „Schimbarea Domnilor, bucuria nebulilor”. Regimul monarhic hereditar, înlăturând sistemul electiv, a încheiat, în 1866, frământările cari au ținut slăbite și despărțite ambele Principate.

Regimul Monarhic constituțional, scoțând conducerea Statului din valtoarea luptelor politice pentru a o așeza pe planul superior al intereselor naționale, a asigurat româniei pacea și propășirea care a dus-o la mărirea de azi.

Roadele acestui regim monarhic constituțional se lămuresc în două puncte, însemnate prin două domnii:

1. Independența și organizarea Statului român, sub domnia Regelui Carol I.

2. Integritatea neamului, sub domnia Regelui Ferdinand I.

Aceste roade sunt, prin ele înșile, dovada că regimul monarhic cu continuitatea lui, cu firiștea țării de lupte civile, cu transmiterea succesiunii dinainte stabilită, e cel mai prielnic propășirii românești.

Numai dușmanii întregirii românismului, numai cei care nu ne pot ierta înălțarea și desăvârșirea la care am ajuns, încearcă să sape așezământul cel mai temeinic pe care îl avem sub oblăduirea căruia am propășit în șase zeci ani atât cât alte neamuri n'au putut s'o facă în curs de veacuri.

Succesiunea, adică moștenirea Tronului, este hotărâtă în regimul nostru monarhic, din tată în fiu mai mare. Dacă tatăl moare sau renunță la tron, fiul este proclamat de dreptul Rege.

Transmiterea Coroanei este astfel dinainte stabilită prin Constituțiune și legile țării și se îndeplinește în mod automat.

Regele Ferdinand murind, ar fi urmat ca în locul Său să fie proclamat Rege fostul Principe Carol. Principele carol însă a renunțat la Tron.

Iată de ce fiul său, Principele Mihai, a devenit de drept după această renunțare a părintelui său, Principe moștenitor, după toate normele regimului monarhic. După cum era și firesc, la moartea Regelui Ferdinand I, Principele moștenitor a fost proclamat Rege sub numele de M. S. Mihai I. Astfel s'a asigurat continuitatea monarhică, urmându-se prevederile legii.

M. S. Mihai I, e Rege al României. Încă odată principiile

binefăcătoare ale monarhiei, adică transmiterea succesiunii fără zguduri, și-au făcut dovada.

Dușmanii din afară și uneltele lor din lăuntru susțin că această moștenire a tronului n'ar fi definitivă, că lucrurile s'ar putea schimba, iar unii vorbesc chiar de o revenire a fostului Prinț Carol.

Prințul Carol însă a renunțat definitiv la Tron. Renunțarea lui nu e cel puțin un act necugetat căci ea a fost repetată de trei ori în șase ani și ultima oară a fost întărită cu toate formele cerute de Constituție și Legile noastre.

Fostul Principe Carol nu mai poate domni.

Chiar dacă Dumnezeu ne-ar lipsi de oblăduirea Regelui Mihai, succesorul nu poate fi tatăl său care, renunțând la drepturile sale, nu le mai poate revendica, ci numai acel aștat de orânduirea monarhică și de Legile țării, adică A. S. R. Principele Nicolae.

Tot astfel, după moartea Regelui Carol, Coroana nu ar fi putut fi revendicată de Principele Wilhelm de Hohenzollern, care renunțase la dânsa, ci ea a revenit fiatului său mai tânăr, Ferdinand, desemnat prin legile țării ca moștenitor al Tronului.

(va urma)

Cronica sportivă.

Gloria-C. F. R. — S. G. A. 8.0 (30)
campionat cl. I.

Duminică în ziua de 6 Nov. 1927 pe arena sportivă, Gloria cfr. s'au întâlnit echipele Gloria-cfr. și S. G. A., în cadrul unui meci de campionat, din care luptă a eșit, pe merit, învingătoare „Gloria”, câștigând 2 puncte victorioase pe tabela de campionat.

Jocul începe cu atacurile S. G. A. însă încurând Gloria la conducerea și conduce atacuri vehemente și periculoase prin Barbu II, și Bali contra lui S. G. A. Gloria operând cu scuturi mici și scurte a desfășurat un joc combinativ admirabil, față de care S. G. A. a fost absolut neputincioasă. Aripa stângă condusă cu mult elan de către Barbu II și Bali a fost cea mai periculoasă din toată echipa. Barbu II, fiind în deplină formă a desfășurat un joc strălucitor dând dovadă din nou, că este demn a reprezenta colorile țării.

Repriza I, se termină cu 3:0 în favoarea Gloriei, prin golurile date de Barbu II și Bali. În repriza 2 Gloria este în absolută superioritate și S. G. A. cu toată silința și năzuința arătată n'a putut face față la tactica și jocul superior manifestat de Gloria îndeosebi de Barbu II care a pus în uimire pe spectatori. Gloria învinge cu ușurință rivaia temută cu un scor de 8:0. Golurile date de Barbu II-4, Bali 3 și unu Huszig dela 30 metri. Fi care jucător din echipa învingătoare conștient de înălmnătatea jocului au fost la înălțimea chemărilor îndeosebi Barbu II, Bali, Huszig și Faur. Arbitru: Orayetz.

După înfrângerea echipei campioanei A. M. E. F. (4:0) înregistrăm cu o sinceră bucurie victoria nouă a Gloriei as pra echipei S. G. A. pe care după un joc frumos și plin de senzație a înfrânt-o în mod catastrofal 8:0 Gloria prin victoria aceasta a ajuns la poziția demnă de conducere de pe tabela de campionat. Ne simțim măguliți de aceste succese și primim cu dragoste dezvoltarea echipei române Gloria, care dacă va continua astfel, încurând va fi unul din cele mai renumite echipe de football din țară.

Ovidiu Ionel Goicea.

INFORMAȚIUNI.

Duminecă dimineața sosind în localitate d-l General Văitoianu șeful organizației liberale, însoțit de toți parlamentarii județului, va avea loc la Club o consfătuire, cu toți șefi de sectoare. În acest scop toți șefi de sectoare sunt înștiințați ca în ziua de Duminecă 20 Noembrie orele 10 dimineața să fie prezenți la Club.

Pretorul Plășei Pecica Dr. Fazecaș Ludovic părăsind adăpostul, trecând la pensie din cauza limitei de vârstă d-l Prefect, Georgescu, a hotărât să i se dea o masă în cinstea sa, la care sunt invitați toți colegii săi cât și șefi de servicii și cei l'alți funcționari superiori din centrala Prefecturii. Masa va avea loc Vineri 18 Nov. la orele unu p. m. la restaurant.

— Vizita la Viena Cancelarului Germaniei Dr. Marx și a ministrului de externe Stressemann a dat loc să se facă apologia prieteniei austro-germane.

— Gândurile imperialiste ale D-lui Mussolini a vorbit într'atâta Italia în cât vede un instrument de tulburare a păcii în tratatul franco-jugoslav.

Ateneul Popular „Casa Națională” din Arad-Pârnea va în zilele de 12 și 13 a. c. a comemorat aniversarea întemeierii „Salei” de născut cu un sfert de veac prin neuitații și marii bărbați ai vechiului Arad: Dr. Nic. Oncu, Ion Russu-Șirianu, Nicola Ștefu (N. Ștejerel), Sava Raicu și Const. Don., pentru odihna cărora s'a oficiat un parastas în Catedrală, iar în seara din 12 s'a dat un festival comemorativ în salele „Casei Naționale” cu un bogat și bineexecutat program.

— Joi, 1 Decembrie, va apărea în Cluj o mare gazetă săptămânală, de informații și luptă intelectuală „APĂRAREA”. Această gazetă, inițiată de un grup de reputați publiciști ardeleni sub conducerea d-lui dr. Sebastian Bornemisa, este complet independentă și se va bucura de colaborarea intelectualilor din toate partidele.

Nouile taxe vamale de export pe vite, cu începere de la 15 Noembrie sunt: 800 lei pentru (boi, vaci, bivoli, bivolițe și tauri). 100 pentru porci.

Joi 17 Noembrie a. c. va avea loc la Palatul Cultural, la orele 18, ședința comitetului „Astrei”. La ordinea zilei este aranjarea programului conferințelor.

Un prof. univ. american din Statele Unite D-l Ouston Klark vizitând țara noastră va ajunge în Arad în ziua de 1 Decembrie. Această zi fiind o sărbătoare națională pentru românii, D-l Ouston Klark va ține o conferință la Palatul Cultural tratând despre „Reformele sociale în America”.

— Între 20-21 Noembrie va fi deschisă la Palatul Cultural o expoziție de țesături și lucruri casnice.

— În ziua de 27 l. c. în Arad se va ține congresul Pensionarilor din întreaga țară.

Sâmbătă se va face în Com. Berechiu improprietarea sâtenilor din acea comună, dându-li-se în primire pentru Vecie un număr de 4800 jughăre — totdeauna se vor pune în stăpânire de pământ și un număr de coloniști.

Aceste serbări vor avea loc în prezența d-lui Prefect al județului.

La 22 Noembrie se va face improprietarea sâtenilor din comuna Cetatea — la care de asemenea va asista d-l I. Georgescu Prefectul județului.

A reapărut ziarul „PATRIA” din Cluj.

— Dl. notar Ioan Fülöp din Sinteamică a fost pedepsit cu mustrarea și pierderea salariului pe timp de 15 zile pentru grave abateri dela obligațiile ce le are ca funcționar public.

— În urma dizolvării consiliului județean, s'a ales următoarea comisie interimară: Preș. Dr. Demian Aurel. Membri: Nasta Victor, Dr. Kremer Nicolae, Verișan Romul și Căpr. Simniceanu. Această comisie va rezolva chestiunile județene până când se va forma comisia permanentă din sânul noului consiliu județean ce se va alege la 10 Decembrie a. c.

— Domnii membri ai delegației permanente ai Partidului Liberal, sunt rugați a fi prezenți în localul Clubului, în ziua de Duminecă 20 Noemb. a. c. ora 10 dim urmând a se discuta diferite chestiuni.

— Locuitorului Szalasy Tiberiu i s'a furat bicicleta de individul Laskai Al. din Mureșel. Inculpatul a fost arestat.

— Tot Laskai Al. împreună cu Laskai Gh. au desbrăcat cu forța pe locuitorul Guleși Gh. din Sănnicolaul mic luându-i hainele.

— Locuitorul Calinic Șt. din Jimbolia a reclamat pe artista Recseg Irène — originară din Cluj — că i-a furat un inel cu briliante.

— Asociația Generală a Medicilor filiala Arad va ține în ziua de 20 l. c. ora 11 a. m. în localul școlii de moașe o ședință științifică cu următorul program:

1. Dr. Kardos Géza: Despre paralizia infantilă.

2. Dr. Albu Ștefan: Intervenții chirurgicale asupra uterului gravid cu menținerea sarcinii.

3. Dr. Vicaș Iuliu: Prezentări de cazuri.

4. Dr. Călineanu Ervin: Transplantații de tendoane.

Prezența publicației servește și de invitație pentru membrii Asociației pe cari i-i rugăm să se prezinte în număr cât mai mare.

O întâmplare ciudată.

Un reprezentant al Fabricii de zahăr din Arad călătorind de la Jimbolia la Arad a lăsat bagajele în clasa II și s'a dus în cl. III să stea de vorbă cu un lucrător de-al fabricii pe care-l avea în tovărășie.

Un domn ofțier de administrație, care era în același compartiment de clasa II cu bagajele reprezentantului fabricii de zahăr, văzând, la sosirea în gara Arad că nimeni nu vine să-si ia bagajele, le-a luat D-sa și le-a dus la Prefectura Poliției.

Acolo procedându-se la desfacerea bagajelor în prezența autorităților de serviciu, s'a găsit într-o geantă — tașcă — de piele, care era între bagaje suma de un milion Lei.

Emoția care i-a cuprins pe cei prezenți la vederea sumei de un milion a fost foarte naturală. Suma s'a depus la Banca Românească pentru fabrica de zahăr.

Buletin săptămânal.

Situația politică

Internă.

Consiliul de Război al Corpului II Armată a achitat, cu trei voturi contra două, pe Dl. M. Manoiilescu.

Prin această hotărâre chestiunea arestării D-lui Manoiilescu, pentru care ziarele opoziției au făcut atâta larmă este închisă.

Rămâne totuși faptul că guvernul a luat măsuri la timp pentru a preveni tentativele contra siguranței Statului. De aceasta trebuie să țină seamă toți acei care ar mai dori să încerce noutentative de această natură.

Soluția dată procesului Manoiilescu de către Consiliul de Război al Corpului II Armată nu poate avea nici o înrăurire asupra hotărârii guvernului de a aplica legea pentru ordinea publică.

Punerea unor anumite condițiuni pentru întrunirea de la Alba Iulia intră în același ordine de idei. Partidul național-tărănist face o politică de duplicate. În București face pe naționalistul iar în Ardeal — prin agenți bine dresați și instruiți — face propagandă anticonstituțională. Pe de altă parte guvernul este bine informat că agenți naționali țărăniști indemnau pe țărani să vie cu femei, cu copii în vederea unei noi adunări naționale.

Guvernul a oprit facerea unei astfel de întruniri cu mulțime anonimă de popor și cu caracter anticonstituțional pentru că dușmanii și de la Răsărit și de la Apus ar fi găsit un nou prilej să urle în toată lumea revizuirea tratatelor de pace. Orașul Alba Iulia simbolizează unitatea națională și încoronarea Regelui tuturor românilor și acest simbol nu trebuie terfelit în întruniri politice unde să se verse din gura opoziției veninul cel mai otrăvitor pentru liniștea țării.

Congresul partidului se poate ține oriunde și fără prezenta acelei mase anonime căci nu aceea masă de oameni va lua hotărâri care privesc partidul ci delegații aleși ai organizațiilor partidului.

Protestând împotriva condițiilor puse de guvern partidul național țărănist dovedește că altceva se ascundea sub pretextul congresului partidului.

Ministerul Justiției

Comisiunea de naturalizări

Conform art. 23 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vreo întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Ministru,

Subsemnatul Ludovic Vekovics, tâmplar, născut în Budapesta la 14 August 1895, căsătorit în Arad la 17 Mai 1919 cu ana Wolf, născută în Arad la 2 Noembrie 1899, cu un copil, domiciliat în Arad Ș. ga str. Vasile Conta No. 6, am onoare a vă ruga să binevoiți a-mi elibera dreptul de încetare română prin naturalizare, cu dispensă sau reducere de stagiu, pen-

Externă.

— Raportul d-lui Parker agentul general al reparațiilor la Berlin, asupra situației financiare a Germaniei, a produs senzație în lumea internațională. Germania pregătește o a doua excocherie universală, — cea dintâi a fost a mărcilor de hârtie — ca să pericliteze economiile celorlalte popoare mai ales ale Franței.

— La Moscova s'a serbat cu mare fast aniversarea de cinci ani de activitate diplomatică a ambasadorului Germaniei în republica sovietelor. S'au ținut discursuri cu tâlc pentru a fi auzite la Londra și la Paris. Sovietele o fi sirete ele dar față de Germania sunt sirete proaste căci nu văd cum Germania face, încetul cu încetul din nepătrunsă Rusie un hinterland nemțesc. Acelaș „Drang Nach Osten” dar nu prin Turcia spre Bagdad ci prin Rusia spre Indii.

— Tratatul franco-jugoslav a fost primit de toți șefii partidelor politice din Jugoslavia, chiar și de vesnic nemulțumitul domn Radici.

— Tratatul între Marea Britanie și Egipt au dus la rezultate satisfăcătoare pentru ambele părți.

— Apariția celui de al treilea volum din memoriile d-lui Raymond Poincaré, care se referă la răspunderile războiului, va dovedi că Germania, deși avea posibilitate, nu a făcut nimic ca să evite agresiunea austro-ungară împotriva Serbiei care de fapt a fost începutul războiului.

— Negocierile franco-americane în chestiunea tarifelor vamale se speră că vor reuși fără dificultăți.

— Guvernul bulgar a reușit și în alegerile complementare comunale.

— D-nul Chamberlain ministrul de externe al Angliei, a declarat că situația din China prezintă încă nesiguranță.

— Cu prilejul banchetului dat în onoarea noului lord primar al Londrei, D-l Baldwin prim ministrul Angliei a rostit un discurs prin care cere reprezentanților popoarelor înțelegere spre o apropiere cât mai grabnică. S'o fi înțeles ceva la Budapesta?

— Americanii au refuzat net să împrumute Sovietele cu 100 milioane dolari.

În care scop înaintez actele următoare: 1. Extras din registrul stărei civile pentru nașteri; 2. declarația de renunțare la supușenia străină; 3. Cert. că nu suntem suntem supuși nici unei urmărit și că nu am suferit condamnare penală; 4. 2 Cert. de bună purtare; 5. Cert. de starea de existență; 6. Extras din registrul stării civile pt. Căsătorii; 7. Extras din registrul stărei civile pentru nașteri a soției; 8. Extras din registrul stărei civile pt. nașteri a copilei; 9. Cert. Oficial de timpul de când stau în țară; 10. Dovada despre situația militară, rugându-mă să b nevoiți a dispune executarea formalităților necesare și a-mi elibera o dovadă că am făcut cererea acestui Minister și de actele ce le am depus, pentru care anexez o coală cu timbru de 2 lei.

Cu deosebire stimă

Ludovic Vekovics

Dos. No. 1916/925.